

2. Ричи Ш., Мартин П. Управление мотивацией: Учеб. пособие / Пер. с англ.; под ред. проф. А. Е. Климова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004.
3. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу. — К.: КНЕУ, 2009. — 351 с.
4. Ситник О.Ю. Розвиток персоналу. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://intkonf.org/sitnik-o-yu-rozvitok-personalu-yak-faktor-rozvitku-konkurentospromozhnosti-pidpriemstva/>.

***Abstract.** In today's agricultural production not implemented in ways that staff development. The aim of the study was to improve methods chosen certification of personnel, which would provide an objective assessment of the work of administrative employees and show the need for a system of continuous staff development and content of some of its elements, assessment of personnel - personnel measures designed to assess the level of compliance of labor, skills and potential of individual requirements activities carried out. For better evaluation of farm managers are invited to supplement the certification process elements "Method 360 °», according to which the determination of the level of competence of managers passing through 4th levels. It is necessary to build a consistent mechanism for raising the motivational potential of employees by identifying their motivational needs. For workers most relevant are those motivating factors as an interesting and useful work, high wages, desire for achievement and recognition. defining the strategic goals of the company with regard to staffing needs, promotion of reserve managers, training, remuneration according to work done. Measures defining members of staff training programs, content, focus, timing of training programs. Task management is the effective use of individual motivation factors for the introduction of training programs. Application of the assessment and staff development of modern techniques will greatly increase the efficiency of administrative work, which in turn have a positive impact on the performance of the organization. Staff development should be continuous, provide an objective assessment, training and professional development.*

УДК 631.162:657.01:338.24:

Вороновська О.В.,
к.е.н., доц. кафедри обліку і аудиту
Таврійського державного агротехнологічного університету

ГРОШОВІ ВИМІРНИКИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

***Анотація.** В роботі наведено узагальнення та систематизація поглядів економістів на сутність грошового вимірника та перегляд його заміни на енергетичний еквівалент.*

***Ключові слова:** гроші, облік, енергія, сільськогосподарська продукція, біологічні активи, додаткова вартість.*

Актуальність проблеми. Всі труднощі, з якими стикається світова наука у вирішенні актуальних проблем розвитку сільськогосподарської діяльності в подоланні загрози продовольчої кризи та ресурсних обмежень пов'язані з неправильним відображення господарських процесів в обліково-інформаційній системі суспільства, яка представлена грошовою системою. Грошовий вимірник в динамічній системі бухгалтерського обліку призводить до існування ряду дискусійних проблемних, пов'язаних з об'єктивністю вартісної оцінки облікових даних. За гроші завжди купують енергію у всіх її проявах, а основним їх забезпеченням є сільськогосподарська продукція. Гроші покликані відображати енергетичні потоки, які створюють сільськогосподарську продукцію. Але, гроші сьогодні живуть в нашому суспільстві самі по собі. Уряди їх друкують в необмежених кількостях, а США безмірно, що і викликає інфляційні процеси. Нестійка грошова маса породжує не адекватну оцінку фактам сільськогосподарської діяльності, виникає необхідність переосмислення сутності грошей та впровадження нових показників виміру в бухгалтерському обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про необхідність впровадження нового показника, який би об'єктивно висвітлював факти сільськогосподарської діяльності мова йде вже давно. Найбільш істотний внесок в економічну теорію, бухгалтерський облік і правове обґрунтування внесли: Ф. Кене, Д. Рікардо, С. Подолинський, В. Вернадський, М. Руденко, В. Жук, В. Шевчук та інші.

Ціль роботи. Узагальнення та систематизація поглядів на грошовий вимірник сільськогосподарської діяльності та ефективність його функціонування в економіці.

Виклад основного матеріалу. У силу історично - сформованих обставин гроші зробилися основним двигуном нашої епохи. Вони є основним показником і визначають рівень розвитку країн. Прийняття управлінських рішень ґрунтується на думці про співвідношення грошових заходів.

У Великому Енциклопедичному Словнику написано: «Гроші - засіб здійснення мінових відносин, загальний еквівалент мінової вартості». Але торгівля нічого не виробляє і являється способом непропорційного збагачення посередників.

Сьогодні виділяється три напрямлення до визначення сутності грошей через:

✓ релігійно-культурне богопізнання;	}	<u>Соціальні грошові теорії</u>
✓ соціальні відносини;		
✓ еквівалент для матеріального обміну	}	<u>Економічна грошова теорія</u>

Узагальнюючи грошові теорії можна сказати, що походження грошей достовірно не встановлено. Це або угода людей, або установка держави, або результат прогресу розвитку суспільства. Гроші пов'язані не тільки з економічними процесами, але і з духовною, фізіологічною та психологічною діяльністю людини.

Сутність грошей необхідно розглядувати з двох сторін

- 1) матеріальної, як вираз цінності (в формі активу), на яку може впливати влада;
- 2) нематеріальної, як вимога про зміну форми відповідно до рівня товарних відносин для ефективного функціонування економіки, пов'язана з людською фізіологією і психологією.

В кожний період економічного розвитку суспільства з'являлася і переважала своя концепція сутності грошей, побудова грошових систем та бухгалтерського обліку.

А. Сміт найближче підійшов до розуміння сутності грошей, назвавши грошову систему «Великим колесом обігу». Він підкреслював, що не можна плутати гроші і товари. Дохід слід вимірювати товарами, а не грошима. Але в силу нерозуміння природи вартості А. Сміт не зміг пояснити природу грошей. К. Маркс назвав гроші специфічним товаром і включив «цей товар» в «коло грошового обігу» за допомогою формули:

$$\textcircled{\Gamma} = \textcircled{T} = \textcircled{T^!} = \textcircled{\Gamma^!} \quad (1)$$

З цієї формули виходить, що рух вартості тотожний руху грошей: перший виявляється через друге; збільшення вартості $T^!$ в процесі виробництва веде до збільшення кількості грошей в кінці кожного кола обігу; ніякої іншої ознаки, що вказує на збільшення вартості, крім як збільшення кількості грошей в кінці кожного циклу, немає. Сьогодні навколишній світ сприймається виключно через призму безперервного, розширюється «кругообігу» економічних відносин. Економічна наука досі не може відповісти на питання, - що ж є першоосною, яка творить блага, які вона пропонує міряти за допомогою грошей.

Особливістю бухгалтерського обліку є те, що всі господарські операції, які обліковуються в натуральних та трудових вимірниках, обов'язково узагальнюються в грошовому. А господарські операції, які не мають грошової оцінки, в бухгалтерському обліку не відображають.

Гроші - це єдиний фактор, загальний для всіх господарських операцій, тому вони є єдиною практичною одиницею виміру, що виражає ідентичну та порівнянну фінансову інформацію. Але гроші самі по собі суб'єктивні, являються символами, інформаційними кодами властивостей продукції, кількісний вміст якого в продукції відображається числом на банкноті. Цю властивість продукції називають вартістю, але з фізичної точки зору чим являється вартість, яка з'являється в продукції, не визначена, оскільки це лежить за рамками економічної науки. Сільськогосподарська продукція виникає внаслідок дії енергетичного імпульсу – природної та людської енергії.

В П(С)БО 30 «Біологічні активи» трактується: «Сільськогосподарська продукція - актив, одержаний в результаті відокремлення від біологічного активу, призначений для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання. Біологічний актив - тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або

додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди» [6].

Сільськогосподарська продукція виникає внаслідок біологічних перетворень (процес якісних і кількісних змін біологічних активів) під впливом енергетичного імпульсу людської та природної енергії.

Зв'язок між потоками енергії і потоками грошей далеко не очевидний, між ними існує розрив, який і є джерелом виникнення криз і конфліктів.

Спроби описати суть економічних результатів (підсумок вартості) через фізичні характеристики процесів перетворення одної форми речовини в іншу робилися ще за часів Г. Лейбніца, він дав визначення терміну «енергія» [5]. Ф. Кене наголошував на важливості ролі сільськогосподарської діяльності в забезпеченні суспільства енергією сонця, але без знань фотосинтезу не зміг обґрунтувати енергетичну сутність взаємодії людини та природи [3]. С. Подолинський розвинув теорію фізіократів і сформулював засади економічної парадигми, основою для порівняння продукції вважав енергію, як матеріальну субстанцію продукції, і її кількість, нагромаджену в продукції завдяки праці [7].

В період формування соціалістичної системи обліку в 1919-1921 р.р. М. Смітом та С. Клепиковим висувались ідеї про вимір продукції в людино-машинній енергії - «енд». Енергетичній сутності грошей присвячені праці Н. Ларуша. Згідно праць М. Руденко вартість створюється сонячною енергією, і пропонує в якості вимірника вважати зерно пшениці, обґрунтовуючи його як продукт, що є результатом синтезу енергії [8]. Сонце є провідним кредитором процесу виробництва зернових культур, запускаючи процес фотосинтезу безкоштовно. Підтримує цю думку і проф. В. Шевчук, який також пропонує вважати мірилом енергії зерно злаків [9]. До речі «шекель» (грошова одиниця Ізраїлю) в перекладі означає «ше» - пшениця, а «кель» - одиниця виміру.

Д. Конторов запропонував свою систему одиниць, в яку входять таблиці фізичних, економічних, соціальних та інформаційних одиниць. Повна її назва - Автономна система одиниць економічних величин [4].

П.Г. Кузнецов пропонує всі процеси, які проходять економіці, фінансах, соціології перевести на мову потоків енергії, тобто на мову потужності і використовувати універсальну міру (Ват). Вчений стверджує, що універсальним забезпеченням для емісії грошей є корисна потужність країни, визначає її економічні можливості, і є універсальною мірою вартості.

Саме на це наголошував В.М. Жук в «Концепції розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі України», що методологія бухгалтерського обліку сільськогосподарської діяльності має будуватися як для «живого» типу економіки, а землю розглядати як господарський актив національного багатства та природний ресурс планетарного значення [2].

Основою грошей, як вимірників реальних економічних процесів, має бути абсолютна, а не відносна додаткова вартість. Відповідно матеріальним забезпеченням грошей, як мірила вартості матеріальних благ має бути продукція, в якій втілена абсолютна додаткова вартість.

До фази виробництва сільськогосподарської продукції долучаються класичні елементи (людина, засоби праці та предмети праці), а також природні фактори (сонце, родючість ґрунту, опади, атмосферне тепло). Отже, в процес виробництва долучається разом з постійним капіталом (С) та перемінним капіталом (V) також і природній капітал (П). Результати процесу перетворення (біотрансформації) у формі біологічних активів буде мати вартість, що позначається класично:

$$\text{c} + \text{v} + \text{m} \quad (2)$$

де m - додаткова вартість.

Але дане рівняння не враховує внесок природи. Пропонуємо до процесу біотрансформації включити природний капітал:

$$\text{c} + \text{v} + \text{m} + \text{п} \quad (3)$$

де п – природній капітал

Маючи найкращу корисну потужність в сільському господарстві (чорноземи та сонце) Україна «ходить по світу з простягнутою рукою»,

випрошуючи чужі гроші та якісь інвестиції. Інвестиції в доларовому вираженні в будь-яких країнах, призводять до інфляції, оскільки оплата за доларові вкладення відбувається не поверненням доларів, а тією продукцією, яка виробляється на даній території. Таким чином, країна, що використовує долар, платить за нього двічі: один раз, коли повертає борг з відсотками, а другий, коли забезпечує порожній папір доларів своїм енергоресурсом. Американський долар - це нічим не забезпечений папір, який набрав своєї енергетичної ваги тільки завдяки енергоресурсам інших країн світу, в тому числі й України.

Споживча вартість українського зерна в п'ять разів вище його мінової вартості на світовому ринку. Природно, що країна несе колосальні втрати, які економісти не можуть визначити через відсутність єдиної міри.

Висновки. Прихована субстанція, що ховається за цінами сільськогосподарської продукції, досліджувалась ще з часів Аристотеля. На роль такої субстанції пропонувався якийсь ресурс, який використовується при виробництві взагалі всіх продуктів. В принципі, таким ресурсом є енергія. Таємниця грошей завжди полягала в енергетичному забезпеченні грошової маси.

Література

1. Вернадский В.И. Возникновение и развитие земледелия / Акад. наук СССР. Ин-т археологии; Отв. ред.: В.Д. Блаватский, А.В. Никитин. – М.: Наука, 1967. – 232 с.
2. Жук В.М. Теоретичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку в аграрній економіці / В.М. Жук // Економіка АПК. – 2009. – № 10. – С. 87-91.
3. Кенэ Ф. Физиократы. Избранные экономические произведения /Ф. Кенэ, А.Р.Ж. Тюрго, П.С. Дюпон де Немур; пер. с франц., англ., нем. – М. : Эксмо, 2008. – 1199 с.
4. Конторов Д.С., Михайлов Н.В., Саврасов Ю.С., 1999, Основы физической экономики. (Физические аналогии и модели в экономике.) – М.: Радио и связь, 184 с.

5. Лейбниц Г. В. Сочинения: В 4-х томах. Тома 1,4. М., Мысль,4. 1982
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №30 «Біологічні активи», затверджене наказом Мінфіну України від 18.11.2005., №790.
7. Подолинський С.А. Вибрані твори / С.А. Полонинський; упоряд. Л.Я. Корнійчук. - К.:КНЕУ, 2000. – 328 с.
8. Руденко М.Д. Енергія прогресу: нариси з фізичної економії [Текст]. – 2-ге вид. допов. / М.Д. Руденко. – Тернопіль: Джура, 2005. – 412 с.
9. Шевчук В.О. Абсолютні блага і ринок: виміри достатності теоретичної економії / В.О. Шевчук // Економіка АПК. – 2009. – №3. – С.103-106.

***Аннотація.** В роботі приведено обобщення та систематизація взглядов економістів на сутність денежного измерителя и пересмотр его замены на энергетический эквивалент.*

***Ключевые слова:** деньги, учет, энергия, сельскохозяйственная продукция, биологические активы, прибавочная стоимость.*

***Summary.** Money Meter in a dynamic accounting system leads to the existence of a number of controversial problems related to objective valuation credentials. For the money always buy energy in all its forms, and their main provision of agricultural products. Money is designed to reflect the energy flows that create agricultural products. We give a generalization and systematization of the views of economists on the concept of a monetary nature meter. The essence of money in terms of the energy approach. The analysis of the functions of money in accounting. It is proposed oc-new money as a measure of real economic processes, take the absolute value. Material support money should be products, which embodied-schena absolute surplus value. Hidden substance behind the prices of agricultural products, was studied since the time of Aristotle. On the role of this substance was offered a resource that is used in the manufacture of all products at all. Basically, this resource is energy. Mystery money has always been energy supply of money*

***Key words:** money, accounting, energy, agricultural products, biotical assets, surplus value.*

УДК 631.155.2

Вороновський І.Б., к.т.н., доц.
Таврійський державний агротехнічний університет

РОСЛИННА СИРОВИНА – ПАЛИВО ДЛЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ МАШИННО-ТРАКТОРНИХ АГРЕГАТІВ

***Анотація.** Розглядається вирішення проблеми енергетичної безпеки країни шляхом заміни нафтопродуктів, які використовуються мобільними енергетичними засобами МТА, паливно-мастильними матеріалами виготовленими з рослинної сировини.*

***Ключові слова:** рослинна сировина, біопаливо, дизельне паливо, енергетичні засоби.*